

2017/107

ONTVANGEN 19 FEB. 2018

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Saxion Hogeschool
t.a.v. College van Bestuur
Postbus 70000
7500 KB ENSCHEDE

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **14 FEB. 2018**
Betreft Besluit macrodoelmatigheid nieuwe Ad Coachen en Leidinggeven

Onze referentie
1320155

Uw brief van
24 november 2017

Uw referentie
2017002742

Bijlagen
1

Geacht College,

Met de brief van 24 november 2017, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 27 november 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de Associate degree-opleiding Coachen en Leidinggeven als bekostigde opleiding (deeltijd) te verzorgen in Enschede. De opleiding is voorgesteld in het Croho-onderdeel Economie en de studielast is door u bepaald op 120 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 24 januari 2018, kenmerk 2017/107, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de Associate degree-opleiding Coachen en Leidinggeven als bekostigde opleiding (deeltijd) te verzorgen in Enschede.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

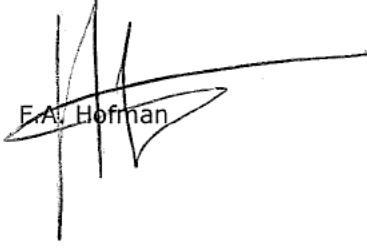
Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet voldoet aan de voorwaarden b en c van artikel 6 van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijst ik u naar het advies van de CDHO.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

Onze referentie
1320155

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 27 november 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Saxion Hogescholen om de hbo Ad Coachen en Leidinggeven in Enschede als bekostigde opleiding te verzorgen (brief van 24 november 2017 met kenmerk 2017002742). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen. De CDHO heeft op 4 januari 2018 omwille van de zorgvuldige besluitvorming een nieuwe beslistermijn gesteld.

datum
24 januari 2018

onderwerp
nieuwe opleiding
Saxion Hogescholen
deeltijd hbo Ad
Coachen en Leidinggeven
in Enschede

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van Saxion Hogescholen om de Ad Coachen en Leidinggeven in Enschede als bekostigde opleiding te verzorgen.

ons kenmerk
2017/107

bijlage
beoordelingskader

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de Ad Coachen en Leidinggeven in Enschede aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo Ad in het Croho onderdeel Economie. De Ad Coachen en Leidinggeven omvat 120 EC en wordt in deeltijd aangeboden.

De Ad Coachen en Leidinggeven zorgt voor persoonlijke ontwikkeling. Studenten maken zich een onderzoekende, ondernemende en communicatieve houding eigen en leren onder andere organisatie doelen analyseren, een teamplan opstellen en formele HRM gesprekken voeren.

De Ad Coachen en Leidinggeven is bedoeld voor professionals met werkervaring op mbo 4 niveau die een lijnfunctie vervullen of de potentie hebben om operationeel of middelmanager te worden. De opleiding is ook toegankelijk voor mensen met een havo diploma. Een werkplek wordt niet gesteld zodat ook mensen die zich willen laten omscholen of werkloos zijn de Ad Coachen en Leidinggeven kunnen volgen. Wel is belangrijk dat zij een relevante praktijkomgeving hebben waarin zij beroepsproducten op hbo niveau kunnen ontwikkelen.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 2 van 8 Afgestudeerden van de Ad Coachen en Leidinggeven kunnen in hun eigen vakgebied gaan werken als leidinggevende in het middenkader, teamleider, coördinator, projectleider of afdelingshoofd.

De Ad Coachen en Leidinggeven in Enschede betreft een hoofdvestiging. Aanvrager heeft tevens een nevenvestiging in Deventer aangevraagd (2017/108). De aanvragen zijn in samenhang behandeld.

Aanvrager doet een beroep op de criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel, maar niet aan criteria b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de sectoroverstijgende Ad Coachen en Leidinggeven nieuw is en noodzakelijk om de gewenste vernieuwing te realiseren en geeft aan dat bepaalde Ad's gelijkende kenmerken hebben maar een andere focus omdat zij zich profileren voor specifieke sectoren. Ter onderbouwing van die stelling heeft aanvrager de Ad Coachen en Leidinggeven vergeleken met de eigen Ad's Small Business & Retail Management en Officemanagement. Deze vertonen volgens aanvrager overeenkomsten met de sectorbrede Ad Coachen en Leidinggeven, maar zijn soms sectorspecifiek zoals Management in de Zorg van de Hogeschool Rotterdam. Small Business & Retail Management is bijvoorbeeld gericht op de detailhandel. De commissie merkt op dat deze twee Ad's de afgelopen jaren zijn afgebouwd.

De overlap met andere bestaande Officemanagement Ad's, bijvoorbeeld van de Hogeschool Rotterdam en de Christelijke Hogeschool Windesheim is bescheiden. Dit geldt volgens de commissie ook voor de Ad's Management van Avans Hogeschool en de Hogeschool Zeeland die in 2018 zullen starten. De Small Business & Retail Management Ad's van Avans en Fontys Hogeschool zijn meer gericht op commercie en ondernemen dan op aansturing en menselijk gedrag en daarmee slechts ten dele verwant aan de Ad Coachen en Leidinggeven.

Tevens heeft de commissie gekeken naar managementopleidingen zoals de Ad Management in de Zorg van onder andere de Hogeschool Rotterdam, de Ad Commercieel Management van Hogeschool Zuyd en de Ad HRM van onder andere de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden. De Ad Management in de Zorg is net als de Ad Coachen en Leidinggeven gericht op coachen en leidinggeven maar specifiek voor de zorgsector. Het curriculum van deze Ad vertoont meer verschillen dan overeenkomsten met het curriculum van de Ad Coachen en Leidinggeven. Commercieel Management is meer gericht op commercie en ondernemen dan op aansturing en menselijk gedrag binnen een organisatie. HRM is net als de Ad Coachen en Leidinggeven gericht op menselijk gedrag binnen een organisatie, maar heeft ook veel bedrijfskundige vakken waardoor de overeenkomsten niet groot zijn.

Op grond van het feit dat het merendeel van de elementen van de Ad Coachen en Leidinggeven terugkomt in bestaande Ad's in Nederland concludeert de commissie dat de inhoud van de Ad Coachen en Leidinggeven al bestaat. Daarmee is de

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 3 van 8 noodzaak van deze opleiding in de zin van de Beleidsregel aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de Ad Coachen en Leidinggeven aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Aanvrager doet ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte een beroep op de Strategische agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek (2015-2025), de Monitor uitrol Associate Degree (SEO, oktober 2015) en een brief inzake de inwerkingtreding van de Wet invoering Associate degree-onderwijs van de Minister van OCW aan onderwijsinstellingen voor welke deze informatie relevant is (6 oktober 2017, referentie 1240646).

In de Strategische agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek (2015-2025, De waarde(n) van weten, Ministerie van OCW, p.53) onderschrijft de Minister van OCW het belang van de Associate degree in het onderwijsbestel.

In opdracht van het Ministerie van OCW heeft SEO het rapport Klaar voor de groei? (Monitor uitrol Associate Degree, SEO, oktober 2015, p.80-82) uitgebracht. Daarin wordt onderschreven dat functies op mbo niveau complexer worden. Twee derde van de ondervraagde werkgevers beaamt dat verantwoordelijkheden naar steeds lagere niveaus verschuiven. De behoefte aan hoger opgeleiden neemt toe. Hier speelt de Ad op in.

De Minister van OCW heeft aan onderwijsinstellingen voor welke deze informatie relevant is de brief Inwerkingtreding Wet invoering associate degree-onderwijs (6 oktober 2017, referentie 1240646, p.2) gestuurd. Het aanbod van Ad's kan worden uitgebreid. De Ad Coachen en Leidinggeven komt tegemoet aan deze wens.

De commissie concludeert op grond van de Strategische agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek (2015-2025), de Monitor uitrol Associate Degree (SEO, oktober 2015) en de brief inzake de inwerkingtreding van de Wet invoering associate degree-onderwijs van de Minister van OCW dat een maatschappelijke behoefte is aangetoond.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte heeft de commissie de meest actuele ROA gegevens met prognoses tot 2022 geraadpleegd. Aanvrager doet een beroep op een regionaal werkveld- en instroomonderzoek van EXPHO en Tien Organisatieadvies (Werkveld- en instroomonderzoek voor een associate degree-opleiding Coachen en Leidinggeven Saxion Hogeschool, Wiersma & Van Rooijen, 7 november 2017), de Regiovisie Oost Nederland (ING, april 2017), en regionale gegevens van het UWV (Twentse Arbeidsmarktmonitor, augustus 2017; Regio in Beeld, Twente, 2017).

De commissie heeft in het AIS van ROA gekeken naar de arbeidsmarktprognose voor de opleidingscategorie hbo bedrijfskunde en hrm (zie Tabel 1). Daarin vallen ook onder andere afgestudeerden van de Ad's HRM en bedrijfskunde. De vooruitzichten voor deze beroepsgroepen zijn niet goed. De komende jaren worden veel meer afgestudeerden dan vacatures verwacht.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 4 van 8 Tabel 1. Arbeidsmarktprognose hbo bedrijfskunde en hrm.

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
hbo bedrijfskunde en hrm	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022	8600	4	0.7	laag
hbo bedrijfskunde en hrm	verwachte vervangingsvraag tot 2022	20300	10	1.5	laag
hbo bedrijfskunde en hrm	verwachte baanopeningen tot 2022	28900	14	2.1	erg laag
hbo bedrijfskunde en hrm	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2022	42300	20	3.1	gemiddeld

Bron: ROA, AIS

EXPHO en Tien Organisatieadvies stellen dat in vrijwel elke bedrijfssector coachen en leidinggeven van belang is. Daarom hebben zij de arbeidsmarktbehoefte landelijk bezien en naar 20 bedrijfssectoren gekeken waarin afgestudeerden van de Ad Leidinggeven en Coachen kunnen werken (Werkveld- en instroomonderzoek voor een associate degree-opleiding Coachen en Leidinggeven Saxion Hogeschool, Wiersma & Van Rooijen, 7 november 2017). De commissie merkt echter op dat deze gegevens niet representatief zijn omdat veel van deze functies in de bekeken sectoren niet toegankelijk zijn voor afgestudeerden van Ad's omdat een bachelor of master niveau wordt vereist.

EXPHO en Tien Organisatieadvies hebben ook gekeken naar de landelijke uitbreidings- en vervangingsvraag naar beroepsklasse. Daarbij is onder andere gekeken naar algemeen directeuren, managers productie en managers zorginstellingen. Omdat veel van deze functies door hoger opgeleiden worden vervuld of beter passen bij afgestudeerden van bijvoorbeeld Ad's Management in de Zorg acht de commissie deze gegevens niet representatief en worden zij buiten beschouwing gelaten.

Uit interviews met 14 werkgevers uit de regio komt impliciet een behoefte aan opscholing van personeel dat leidinggevende functies uitoefent naar voren. Wegens organisatieveranderingen vinden werkgevers het belangrijk dat personeel met specifieke competenties wordt opgeleid zodat op een eigentijdse manier leiding zal worden gegeven. Mbo 4 professionals groeien volgens aanvrager vanuit een uitvoerende functie door naar een leidinggevende functie en hebben daar scholing bij nodig. De Ad Coachen en Leidinggeven speelt daar als deeltijdopleiding op in en heeft rekening gehouden met de gewenste competenties door deze te vertalen in vier leeruitkomsten in het curriculum.

Uit de Regiovisie Oost Nederland (ING, april 2017, p.1) blijkt dat de economie in de regio's van Enschede (Twente en de Achterhoek) in 2017 met 2,1 en 2% groeit. Volgens de Twentse Arbeidsmarktmonitor (UWV, augustus 2017, p.3) is de werkloosheid in het tweede kwartaal van dit jaar met 5,9% gedaald. In 2018 worden 3.700 extra banen verwacht, met name in zorg en welzijn en bouw (UWV, Regio in Beeld, Twente, 2017, p.2). Aanvrager heeft niet aangegeven welk percentage van deze extra banen relevant zal zijn voor afgestudeerden van de Ad Coachen en Leidinggeven.

De algemene perspectieven van ROA voor de opleidingscategorie hbo bedrijfskunde en hrm zijn matig. Aanvrager heeft geen specifieke data geleverd die aangeven dat de prognose voor de Ad Coachen en Leidinggeven positiever is.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 5 van 8 Gelet op vorenstaande concludeert de commissie dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke behoefte maar niet op een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager heeft in de prestatieafspraken met de Minister een tweetal zwaartepunten vastgelegd, te weten High Tech Systemen en Materialen en Techniekonderwijs. De Ad Coachen en Leidinggeven sluit daar niet op aan omdat de opleiding niet specifiek gericht is op de technische sector of kennis omtrent techniek verschaft. Aangezien de Ad Coachen en Leidinggeven niet aansluit op de prestatieafspraken dient de aanvraag te voldoen aan alle elementen van criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Vanaf 27 november 2017 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van Saxion Hogescholen om de Ad Coachen en Leidinggeven in Enschede aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Zienswijzen zijn niet ingediend.

De commissie heeft een overzicht opgesteld van de instroom in verwante bekostigde opleidingen (zie Tabel 2). De instroom in verwante onbekostigde opleidingen is niet bekend. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod schommelde rond de 1.088 studenten per jaar.

Tabel 2. Instroom in verwante Ad's.

Ad	instelling	2012 /13	2013 /14	2014 /15	2015 /16	2016 /17
Bedrijfskunde	Avans Hogeschool	86	166	139	195	193
Commercieel management	Zuyd Hogeschool	40	43	38	40	38
HRM	Avans Hogeschool	34	44	50	82	76
HRM	Hanzehogeschool	24	17	15	9	24
HRM	Noordelijke Hogeschool Leeuwarden	76	50	63	54	56
Management in de Zorg	Avans Hogeschool	61	60	50	42	32
Management in de Zorg	Fontys Hogeschool	98	12	12	11	17
Management in de Zorg	Hanzehogeschool	31	56	32	39	28
Management in de Zorg	Hogeschool Leiden	52	40	33	30	35
Management in de Zorg	Hogeschool Rotterdam	29	19	18	23	35
Management in de Zorg	Hogeschool Arnhem Nijmegen	36	33	25	16	20
Management in de Zorg	Saxion Hogescholen	7	-	-	-	-
Office-	Christelijke	-	-	-	20	43

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 6 van 8

management	Hogeschool Ede					
Office- management	Hogeschool Rotterdam	156	240	236	233	245
SBRM	Stenden Hogeschool	147	145	122	112	101
SBRM	Saxion Hogescholen	81	101	17	4	6
SBRM	Fontys Hogeschool	58	76	62	48	69
SBRM	Avans Hogeschool	103	51	74	86	92
	TOTAAL	1119	1153	976	1082	1110

Bron: Criho

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de Ad Coachen en Leidinggeven op grond van het Werkveld- en instroomonderzoek (Werkveld- en instroomonderzoek voor een associate degree-opleiding Coachen en Leidinggeven Saxion Hogeschool, Wiersma & Van Rooijen, 7 november 2017, p.2, 4, 9 en 14). Daarin hebben enkele bedrijven aangegeven hoeveel werknemers zij daadwerkelijk de Ad Coachen en Leidinggeven zullen laten volgen. Dat zijn er minimaal 20. Ook hebben 102 medewerkers van organisaties uit de regio een vragenlijst ingevuld. Een vijfde wil nu of in de toekomst de Ad Coachen en Leidinggeven doen. In de regio Enschede werken 4.845 managers met een mbo 4 achtergrond. Aanvrager doet een voorzichtige schatting en verwacht dat minimaal 40 studenten zullen instromen. De commissie acht deze prognose realistisch.

Bij criterium b is geconstateerd dat aanvrager niet heeft aangetoond dat er behoefte is aan afgestudeerden van de Ad Coachen en Leidinggeven. De instroom in bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de Ad Coachen en Leidinggeven kunnen niet worden afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte omdat deze bij criterium b niet is aangetoond. Vanuit de arbeidsmarkt bezien is er geen ruimte binnen het bekostigde onderwijsaanbod voor de Ad Coachen en Leidinggeven.

Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur. Een gedegen infrastructuur met lokalen, werkplekken en (digitale) faciliteiten is aanwezig. De Ad Coachen en Leidinggeven sluit aan op de bachelor HRM en lectoraten op dat gebied.

De Ad Coachen en Leidinggeven is gericht op de regio Oost-Nederland, van Deventer tot Enschede. De commissie merkt op dat deze hoofdaanvraag gericht is op de regio Enschede. De regio Deventer zal bediend worden door de nevenvestiging in Deventer.

Vestiging van de Ad Coachen en Leidinggeven in Enschede heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod. Alleen de Ad Bedrijfskunde wordt ook in het oosten van Nederland (Arnhem) aangeboden. De commissie concludeert dat er geen ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de Ad Coachen en Leidinggeven te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 7 van 8 Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.